DÉPÔT LÉGAL
LE DIRECTEUR GERANT
VOIX DU PEUPLE — TIẾNG DÂN — ANNAM - HUẾ

NĂM THỨ SÁU SỐ 542 — MỖI SỐ NĂM XU — 壬申年十月廿九日 — NGÀY THỨ BẢY — 26 NOVEMBRE 1932

TIẾNG-DÂN 聲 民

La Voix du Peuple

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ : thứ tư và thứ bảy

GIÁ BÁN

	ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI - QUỐC
Một năm	5$00	8$50
Sáu tháng	2.80	4.50
Ba tháng	1.50	2.50

Mua báo phải trả tiền trước.
Thơ và mandat gởi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng, xin thương - nghị trước.

Chủ-nhiệm kiêm Chủ bút
HUỲNH - THÚC - KHÁNG
Quản-lý
TRẦN ĐÌNH PHIÊN

BÁO - QUÁN
Số 123, đường Đông-ba, Huế
Hộp thơ số 21
Giây thép nói số 62
Giây thép : TIENGDAN — Huế

Quân tử xét người, trước xét cái đại tiết.

DÉPÔT LÉGAL — INDOCHINE — Nº A-913

TRÊN ĐỜI CÓ LẮM THỨ LỊCH - DUYỆT

« Lịch duyệt » (từng trải), cái tiếng nghe đáng quí chuộng làm sao ! Mà qui chuộng là phải, vì việc gì do tay lịch duyệt làm ra thì có vẻ kỹ càng đúng đắn, ít có sai lầm hơn lớp tân-tiến sanh-sơ kia. Tục-ngữ ta có câu : « Trăm hay không bằng tay quen », mà danh ngôn Tây-phương cũng có câu : « Lịch-duyệt hơn học vấn » (Expérience passe science). Chính là tiêu biểu chỗ tâm lý người đời qui chuộng kẻ lịch duyệt.

Tuy vậy, chỉ nói lịch duyệt suông không khỏi có người ngộ nhận ; vậy chúng ta phải biết lịch duyệt có nhiều thứ :

Những tay hàng hải, ngầm gió trông mưa, thạo nguồn thuộc lạch, đánh vật với sóng to gió lớn, mà buồm lái vững vàng, ấy là tay lịch duyệt về nghề hàng hải. Những nhà binh sự, đánh quen trăm trận, xông minh nơi gió tên mưa đạn, vào sinh ra tử mà làm nên một vị danh tướng, ấy là lịch duyệt về việc binh. Suy ra thầy thuốc chữa được nhiều bệnh khó mà làm nên danh y, người thợ chế tạo nhiều đồ tinh xảo mà nên tay đại tượng, . . . đều là những sự lịch duyệt nâng cao tư cách của mình mà làm ích cho xã hội.

Lịch duyệt như thế, ai lại không qui chuộng ? Khốn nỗi trong đời lại còn hạng lịch duyệt khác nữa. Những phường ăn trộm, đầu tiên cắp tiền bóc túi, lấy của vặt của những người hớ hững ; lần lần quen thạo, đao nghạch, trèo tường, bửa rương bẻ khóa, cho đến của cất để trong mấy lớp buồng mà nó cũng thừa nhịp lấy ngoén, ấy là lịch duyệt của đứa ăn trộm. Những tay xảo hoạn, đầu tiên lòn cửa nầy, chui cửa nọ, dâng lời nịnh hót, kiếm cách dua nhà quyền quí, dần dần rành nghề, nhân nhịp làm công mà bước lên cái thang giai cấp đặt biệt, ấy là lịch duyệt về cái nghề làm quan. Ngoài ra nhà thổ sở trường nghề rước khách, chị em xóm Bình-khang sở trường nghề chiu lòn quan viên, mấy bác « làng bẹp » sở trường nghề « tiêm » « cạo xái » đều là có cái tiếng lịch duyệt . . .

Vậy đối với hai tiếng lịch duyệt trước hết phải xét người ấy lịch duyệt về cái gì ? mà cái món lịch duyệt đó, có đem ra mà làm ích lợi cho nhân quần xã hội hay không ? Nếu không xem xét, chỉ nghe cái tiếng lịch duyệt mà tin càn thì cái đều lịch duyệt bất chánh kia làm hại cho đời không phải là ít vậy.

« Xem việc làm mà biết tay thợ (A l'œuvre on connait l'artisan). Đối với cái tiếng lịch duyệt, chúng ta cần phải xem xét nơi thực hành, không nên hâm mộ cái tiếng suông mà lầm to.

Ngu-Sơn

VAN-VAN

Vịnh con mèo

Đuôi dài tánh nhát nghĩ buồn cười,
Thôi chớ khen chi hổ với đời.
Chưa đến lúc ăn leo trách lục,
Lại kiêng hơi lạnh nấp mền ngồi.
Tường vôi mộc kệ thẳng lưng chạy.
Chỉnh nếp tha hồ chú chuột xơi.
Thấy chả dọn mâm ngao ngáo riết,
Thì cho vài hột kẻo rầy tai.

Thao như

Ăn chay

Ngày rằm mùng một vẫn ăn chay,
Gái vẫn không rời rượu cứ say
Ngoài miệng nghe nga câu kệ phật,
Trong lòng chất chứa mùi đao phay.
Bốc nồi bóc tài cơm nhà đói,
Vẫn một lời năm bạc nợ vay.
Ta mãi càng ngày càng thấy ác,
Buồm từ tế độ ấy là ai ?

.T.

Nhà vải vào lầu xanh

Cửa thiền chuông mõ chán rồi a ?
Trông xóm Bình-khương thẳng bước ra.
Vất chuỗi bồ đề trên bóng nguyệt,
Treo gương trí tuệ điểm màn hoa
Vuông tròn quả phúc tu chưa chín,
Chay mãn duyên trần kiếp lộn ba (ba sinh).
Cho biết mùi đời hay cảm dỗ.
Khôn ngoan khi trẻ dại khi già.

Cầm-Văn (Quảng-ngãi)

Học sinh ở trong trường Hồng-bàng bải khóa

HANOI — Chiều thứ bảy 19-11-32, hơn 100 học sinh ở trong trường Hồng-bàng rủ nhau bỏ học.

Nguyên nhân vì bữa cơm tối thứ sáu người thầu cơm cho ăn cơm khê, các cậu ăn không được bèn rủ nhau bỏ ăn. Nhưng ông đốc trường đã bảo chủ thầu mua bánh mì thế bữa cơm ấy rồi. Câu chuyện đã im.

Dè đâu sáng bữa sau, khi vào lớp học, thì ông tây.... đã nhớ mấy cậu học sinh phản đối việc ăn chiều hôm trước, lập tức gọi lên đuổi ra : tất cả là 7 người nhà đều ở xa cả.

Đuổi mà không báo cho phụ huynh hay trước, và đuổi một cách bất bình, nên sau giờ học buổi sáng, hơn 100 học sinh kéo nhau yêu cầu với quan đốc cho 7 cậu kia học lại. Nhưng ông tây kia không cho. Vì vậy mà các cậu rủ nhau ra trường.

(Lược trích Đông-pháp)

Cùng độc-giả Tiếng-dân trong Nam

Quí độc-giả *Tiếng-Dân* trong Nam, đã mấy năm nay, người gởi tiền trả trước vẫn nhiều mà người còn để chậm trễ cũng bộn, lâu nay chúng tôi chỉ gởi thơ nhắc chừng mà thôi. Nay bản báo ủy ông *Hồ-Hữu-Nhà*, chủ nhà hàng « *Vĩ-Tiến* », số nhà 42, đường Amiral Courbet, *Saigon*, là người Trung-kỳ, thu hộ số tiền báo các độc-giả còn thiếu. Bản báo có giao cho ông một quyển sổ liệt tên họ người còn thiếu tiền và một quyển biên lai có đóng dấu *Tiếng Dân* làm tin, vậy xin các độc giả chiếu cố cho, bản báo rất cám ơn.

TIẾNG-DÂN

HỤT ! HỤT !

Một cái thơ trôi trên mặt biển trên bốn mươi năm

Một tờ báo bên Pháp kể chuyện dưới nầy rất thú vị, mà cũng đủ làm chứng cho những chuyện « chụp hụt » trên đời :

Cách mấy năm trên đây có một chiếc tàu của người Anh tên là *Assistance* đang chạy ở mé bờ biển Mỹ-châu, bỗng thấy một cái chai nhét nút thật kỹ trôi bồng bềnh trên mặt nước. Hành khách và người trong tàu tọc mạch vớt lên xem thì thấy ở trong chai có một mảnh giấy có chữ : « *Tôi là một người thiếu nữ muốn tìm một người chồng, mà mượn cái chai nầy tìm cho một người được vừa ý* ». Cuối mảnh giấy ký tên *Miss Byme*, và có chỉ rõ địa-chỉ ở Ái-nhĩ-Lan.

Nghe chuyện : « một cô thiếu nữ tìm chồng », mấy chú mách lô (matelots) hốp tốp viết thơ tới mưu việc đưa nước trăm năm, và ngày đêm ngóng trông tin cô trả lời.

Trong ít lúc thì được thơ cô. Trả lời làm sao ? cô trả lời lại một câu làm cho mấy chú kia phải dáo ngửa : « Muộn quá các ông ơi ! tôi bỏ cái chai thơ kia xuống biển đã được bốn mươi năm rồi ! hiện nay tôi đã già, tóc đã bạc phơ ! »

Mối hy vọng của người đời lắm cái thấy trên mặt giấy thì vui, mà kết quả ra buồn như thế hiếm gì !

=L=

ĐỨC BẢO-ĐẠI trở lại Vinh

(Lời thuật chuyện của người đi xem)

Vinh, 16 Novembre — Hôm 14-11-32 là ngày Hoàng-thượng ra Vinh, mà người đi xem từ Bến-thủy cho tới trước cửa Tiền không thấy đông gì lắm, nên không lấy gì làm rộn-rịp, chỉ dân ở châu thành mà thôi. Ai nấy đều nghĩ rằng đợi đến hôm Ngài trở lại sẽ sẵn thì giờ đi xem cho được thỏa ý, bữa nay Ngài chỉ đi qua đấy thôi. Đến hôm nay Ngài trở vào, rủi gặp trời mưa, từ sáng đến chiều không ngớt. Mình có xin được cái giấy vào thành nên cũng đi vào xem. Vừa đi mấy bước, thấy hai nhà phóng sự nhà báo đương lấy cái carte bằng giấy bìa đỏ (nhỏ bằng tấm danh thiếp) của quan Cầm-riêng phòng chính trị Vinh mới ban cho, đem gắm vào vạt áo chính giữa ngực. Hai ông vừa đi vừa trông vào ngực mình, vừa nói chuyện cùng nhau :

Ông B. — Tôi đã nói với anh nên kiếm cái giây buộc lại mà mang cho tiện ; gắm thế trông khó ngó quá.

Ông D. — Gắm cũng được, cái carte dùng trong tạm thời, hết hạn trong mấy ngày, rồi vất đi, giây buộc làm gì cho thêm chuyện.

Ông B. vừa đi vừa nói : chỉ có bọn làm báo nhà mình là được xem rõ hết, nhịp Hoàng - thượng hồi loan, mình đi từ Tourane về đến Huế, ở đâu cũng xem được kỹ càng, không có chỗ nào không vào được, mà sau khi được tiếp Đức Vua, Ngài cũng nói rằng báo giới rất có ảnh hưởng....

Vào cửa Tiền rồi, mình bị lính dẹp vào đám đông người ở cạnh đường. Tưởng đi lại đứng ở con đường vào hành cung mà xem cho tiện, vì thấy ở đấy cũng có đông người, song lính bảo : chỗ đó, trừ các quan ra, không ai được đứng. Mình lùi ra, thấy hai nhà phóng viên kia cũng bị lính cản lại. Đến lúc phải sầy ngực ra mà chỉ cho họ xem, nói rằng mình là phóng viên nhà báo, thì người cai lính khố xanh bảo rằng lệnh quan trên đã bảo : không có áo rộng xanh thì đến ông gì cũng không cho lại gần được. Thế là phóng viên nhà báo cũng chẳng khác gì người đi xem, không được hưởng cái ân đặc biệt như bữa ở Tourane và Huế trong nhịp hồi loan mà các báo đã thuật. Có người lại phàn nàn sự khó nhọc xin cái carte, mà cái carte lại không có hiệu lực.

Đúng 12 giờ trưa, sau mấy tiếng lịnh nổ, ô-tô Ngài đến cửa Hành - cung. Ngài xuống xe, một đội lính khố xanh bồng sung chào, Ngài cùng quan Khâm-sứ Châtel đi duyệt-binh rồi vào Hành-cung. Ngài cũng bận đồ thường, khăn áo đen quần trắng.

Vào Hành-cung, Ngài thay triều-phục, ngự lên ngai vàng. Lúc ấy quan Công-sứ Nghệ-an Lagrèze đọc chúc từ bằng Pháp-văn, quan Tổng-đốc Nguyễn-khoa-Kỳ đọc bài chúc từ bằng Hán-văn, Ngài trả lời lại bằng mấy lời cảm ơn, rồi kế các quan lớn nhỏ lần lượt vào bái.

1 giờ rưỡi Ngài ra tòa Sứ và cơm trưa ở đấy. Đến ba giờ Ngài đi thăm trường Cao-đẳng tiểu-học, 3 giờ rưỡi tới hội Dục-anh. Tại hội Dục-Anh, quan Docteur Le Moine đọc bài diễn-văn kể công việc hội, rồi đem trình Ngài một quyển sổ lạc quyên ; Ngài và quan Khâm đều có ký tên vào sổ ấy. Nghe Ngài có cho hội Dục-anh 20 $. Ở hội Dục-anh ra, đi thăm trường kiêm-bị Nguyễn-trường-Tộ, vào thăm ba lớp trên, rồi ra đi thăm xuống thợ Trường thi. Ngài có gắn kim-tiền cho quan giám đốc nhà máy ấy. Sau khi ở Trường-thi ra, có đi thăm làng Yên dụng là chỗ nhà nước đã chú ý nhất trong mấy vụ lộn xộn gần đây. Mãi đến gần tối, Ngài mới về nghỉ tại Hành-cung.

Vinh, 17 Novembre. — Bảy giờ sáng hôm nay, Ngài đã cùng các quan đi kinh lý các phủ huyện ; tới phủ huyện nào cũng có các quan văn võ ra bái yết và được ban thưởng kim tiền. Trước hết ngài tới huyện Nghi-lộc, đi thẳng ra phủ Diễn, có gắn Long-bội tinh cho quan Đại-lý phủ Diễn, Lên phủ Anh-sơn, có ba anh em một nhà ông cụ già ra đón chào, người trưởng hưởng thọ 95 tuổi, người thứ hai 92 và người thứ ba 90. Ở Anh-sơn đi Thanh-chương, lúc xuống đến chợ Rạng đã đúng 1 giờ chiều, nghỉ dùng cơm trưa trong đồn khố xanh ở đấy. Hai giờ chiều ở chợ Rạng ra đi xuống Thanh - chương, Nam-đàn, Hưng-nguyên rồi về Vinh vào khoảng 4 giờ chiều.

So với mấy triều trước, thì cách sử chỉ giản dị của Kim-thượng thiệt khác xưa nhiều.

Như lời Ngài đã hứa với ông Nghị-trưởng Nguyễn-Trác kỳ trước rằng : « Sau khi đã du-lịch quan sát mấy tỉnh miền Bắc và miền Nam Trung-kỳ rồi mới định cách cải cách ». Miền Bắc đi rồi, sẽ đi miền Nam. Sau những cuộc khảo sát, tình hình quốc dân đã vào trong con mắt ngài, rất trông những điều nguyện vọng quốc dân sẽ có kết quả thực hiện.

Đối với cuộc tuần du nầy, xin thuật câu thi Nhiếp-di-Trung thay lời chúc :

Chỉ trông lòng nhà Vua,
Hóa làm đuốc sáng chói.
Không soi tiệc lụa là,
Mà soi nhà nghèo đói.

(Đản nguyện quân vương tâm,
Hóa tác quang minh chúc.
Bất chiếu ỷ la diên.
Thiên chiếu đào vong ốc.
但 願 君 王 心,
化 作 光 明 燭,
不 照 綺 羅 筵,
偏 照 逃 亡 屋.)

Người đi xem

ĐÚC TƯỢNG SẮT

(Tiếp theo)

Vịnh tượng sắt Tần cối

1) *Thanh sơn hữu hạnh mai trung cốt,*
Bạch thiết hà cô chú nịnh đầu.

青 山 有 幸 埋 忠 骨
白 鐵 何 辜 鑄 佞 臣

Dịch : Núi xanh có duyên chôn xương trung.
Sắt trắng tội gì đúc đầu nịnh ?

Câu nầy nghe người mình truyền tụng, trong Tùy-viên-thi-thoại nói của người con gái họ Tư ở Tung-Giang làm.

2) *Ngã nguyện nguyên hung thân bất tử,*
Thiên thu trường quị miếu môn tiền.

我 願 元 兇 身 不 死
千 秋 長 跪 嶽 門 前

Dịch : Ta muốn gian hùng kia chả chết,
Ngàn thu quì mãi trước sân đền.

(Vô danh)

3) *Tứ tự minh tâm nhứt tự hóa,*
Nhị hàng khi các nại thiên hà.
Trung nguyên phụ lão hương bồn tại
Ngũ quốc quân vương tuyết khiếu qua
Bàn bích dĩ thành kim thế giới,
Phong bi gio lặc Tống sơn hà.
Đương niên bất phác sanh Tần-Cối,
Thiên cổ anh hùng âm hận đa.

[illegible]

Dịch :
Bốn chữ ghi lòng một chữ hòa,
Hàng chân khó đổi vận trời mà !
Chậu hương trăm họ nâng ngang trán (2).
Bia cao còn dựng nước non nhà.
Bích mẻ đã thay triều đại mới,
Hàng thuyết hai vua lạnh thấu da (3).
Lúc Tần-Cối sống không ai dập,
Ngàn thuở anh hùng giận chửa thả.

(Bài nầy của ông Trần-khánh-tiến lúc đi sứ Tàu).

Tượng sắt Tần - Cối, người sau chưởi mắng như thế, ai còn không ghét. Mà gần đây Trương-học-Lương là cậu công tử quân phiệt, chiếm cả binh quyền nửa nước Tàu, quân Nhật xâm tới tận bếp, cậu giữ chủ nghĩa « bất để kháng », lại tuyên bố một bài sử luận mới phê bình chuyện Nhạc - phi Tần - Cối, cho Tần Cối là có công lớn với triều Tống, hết sức tán dương ca tụng, lại mạt sát Nhạc phi là bất thức thời. Câu phát ra điệu luận lạ đời như thế, không những không biết cái hư của mình là xấu hổ, mà lại nhận đều hư đó làm đều tốt. Như vậy thì phương pháp « Đúc tượng sắt để nêu gương xấu » của hội « Phế chỉ nội chiến » để khởi đó, như thiệt hành ra, bọn quân phiệt kia cũng không lấy làm xấu mà lại mừng rằng mình được để cái tiếng xấu ấy đến muôn đời kia ! 流臭萬年

Ở trên đời biết bao nhiêu kẻ vì tư lợi mình mà nhận tượng sắt Tần-Cối là tốt. Ngán nhỉ !

Khách quan

1) Hai chữ nầy có người chép [illegible] không rõ nghĩa sao nên để nguyên, ai biết bổ vào cho. Triều tống đóng đô Biện kinh, lần thứ hai giời sang Hàng-châu, rồi giời sang Mân-Quảng (rồi mất nước) nên có câu : 一 [illegible] 二 [illegible] 三 [illegible]

2) Lúc Nhạc-Phi đánh giặc Kim, dân gian phụ lão đội chậu hương đón rước quan quân, tỏ lòng hoan hỷ.

3) Vua Huy tôn cùng Khâm-tôn bị người Kim đày sang thành Ngũ-quốc như ở tù.

Nạn dân đương trông cứu giúp !

[illegible]

CHUYỆN ĐỜI

Thần cũng thua bạc !

Dân tộc ta có thói mê tín, chưa thoát khỏi phong khí thời đại thần quyền, ở trong dân gian, ngoài đình chùa miếu đền ra, những nơi bụi rậm cây cao, nhứt là cây da và cây sanh, thường thấy có đặt bàn đơm cúng.

Những thứ cây ấy là loài tạp mộc, dùng làm đồ gì thì mối, mọt, sâu, kiến đục khoét ngay, không phải có chất bền cứng tốt lành như gỗ liêm, gỗ kiền kiền, làm được rường cột và đồ dùng chắc chắn kia ; song nhờ dựa hơi thần mà được dân ngu cúng vái, xưng là cây của thần, không ai dám động đến, nhành lá sum sê, trông cái xác ngoài có vẻ oai nghiêm.

Chúng ta thường thấy, dọc theo đường cái hay là đường trong làng xóm, mà nơi nào có cây da cây sanh to, thì dưới gốc hoặc có cái đền nho nhỏ, hoặc cái nền thờ, chung quanh chất đầy những mảnh mẻ bình vôi ông táo cùng những viên đá lọ lem, đó đều là những thần thuộc dưới thần cây kia mà người ta sùng bái. (Dân gian đi chăn trâu đốn củi, dùng viên đá dụm bếp nấu ăn, viên đá ấy tức là ông Táo, không dám dùng làm việc gì, thường chất nơi gốc cây, cho là thần !)

Cây với thần có cái duyên dăng dính nhau như thế, nghĩa là cây nhờ thần mà được người tôn chuộng không ai dám đốn phá, thần cũng nhờ cây mà được có chỗ dựa để hưởng xôi thịt (mấy cây kề đường cái và đường xe lửa, đã có bị lưỡi búa vằm mình chặt phá nhiều, nhưng ở các nơi khác trong thôn quê thì còn nguyên). Vì thế mà tục ngữ ta có câu : « Cây da cậy thần, thần cậy cây da ». Nhân câu tục ngữ nầy mà Vui chuyện nhớ đến câu chuyện « thần thua bạc cầm bụi » (神叢) :

Ngụ ngôn Tàu (Chiêu quốc sách), có thuật chuyện : một bợm bạc bửa nọ vào nơi bụi rậm thờ thần kia, rủ thần đánh bạc, bên tay mặt thì đặt phần chàng ta, còn bên tay trái thì đặt thay cho thần ; đánh mấy keo, bên thần thua, thần cầm cái bụi mà đánh cũng thua nốt ! Chàng ta hẹn cho thần trong 3 ngày thì lo trả nợ ấy, không thì chàng ta đốn bụi rậm kia. Đến kỳ, thần không có gì mà trả, cái bụi rậm kia thấy khô mất...

Chuyện nầy thành một cái điển, người sau thường dùng để ví với những chuyện « lạm quyền cậy thế » trên đời. Một bài thi của nhà, nào đó bản Liên-trai-chí-Dị có câu :

« *Mỗi tối thắp đèn soi sổ quỉ,*
« *Mười năm đánh bạc mượn cây thần.*

(Ngũ dạ nhiên lê tham quỉ lục,
Thập niên tùng bác tá thần tùng.

五 夜 燃 藜 探 鬼 錄
十 年 從 博 借 神 叢

Câu dưới chính là dùng cái điển nói trên. Thần có cây da mà đem làm vật có chủ (1) với bợm bạc, thì thần cũng nguy, mà thuở nay biết bao nhiêu vị thần cầm bụi mà đánh bạc kia ! thế mà chúng ta thấy mấy gốc cây da, nào chuỗi bông ! nào đá bùa, nào hương đèn, lại bao nhiêu người cầu phước !

Vui chuyện

(1) 孤注 người đánh bạc thua nhiều, còn bao nhiêu một mớ ra đặt một keo cuối cùng gọi là cô chú.

Võ phi Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường

ANNAM LỊCH SỰ
HÃY NÊN HÚT THUỐC LÁ
JOB

Việc Thế-giới

Quốc tế liên minh với vấn đề Mãn châu

Genève, 15 Nov. — Đến thứ hai Q. T. L. M. sẽ nhóm xét cả thảy là 12 vấn đề, trong có tờ trình Lytton và vấn đề Trung Nhật xung đột.

Luân-đôn, 17 Nov. — Lord Lytton và các Ủy viên ban Điều tra của Q.T.L.M. đến ngày 19 Novembre sẽ từ Luân-đôn đi đến Genève. Có lẽ chỉ một mình Lord Lytton dự vào các cuộc thảo luận về vấn đề Mãn châu, đặng có trả lời những câu mà Hội đồng cần phải hỏi. Nhưng ông lại có quyền giao những câu hỏi ấy lại cho các ủy viên kia định câu trả lời.

Một lá đơn của Hoa kiều ở Chợ lớn về hiệp ước thương mãi Trung Pháp

Đại biểu phòng Thương mãi Hoa-kiều ở Chợ-lớn (Nam-kỳ) đến Nam-kinh, đệ vào bộ Ngoại-giao một lá đơn yêu cầu :

1) sửa đổi bản kê số hàng hóa Trung hoa được theo điều ước Trung Pháp đánh thuế nhẹ.

2) Bãi điều đình bỏ món thuế thân và thuế bách phân hiện đánh những Hoa kiều ở Đông dương.

Các Đại biểu ấy lại tỏ ý muốn rằng lúa gạo Đông dương được hưởng thuế nhập cảng nhẹ, nếu như chính phủ Trung hoa đánh thuế lúa gạo nhập cảng.

Một vụ gian lận tiền bạc ở Pháp

Ba lê, 15 Nov. — Ở Pháp vừa mới xảy ra một vụ gian lận về tiền bạc rất lớn. Có cả thảy là 1018 người can, phần nhiều là tay chính trị, nguyên soái cùng nhà đương quyền.

Hiện 38 quan tòa đương điều tra, làm việc cả ngày lẫn đêm mà chưa chắc cuối năm nay đã xong.

Cuộc điều tra rất khó khăn

. . . .

Tình hình nội chính nước Đức

Bá-linh, 14 Nov. — Chiều hôm thứ hai, Thủ tướng Von Papen ở Dresde (kinh đô Saxe) có cải chính tin nói chính phủ muốn thi hành chế độ độc tài công khai.

Bá-linh, 15 Nov. — Trái với những tin trước, Hitler không thuận điều đình với Thủ tướng Von Papen.

Bá-linh, 16 Nov. — Cuộc điều đình của Thủ tướng Von Papen với lãnh tụ các đảng Trung-ương tôn giáo, bình dân Bavière đã bị hỏng.

Bá-linh, 16 Nov. — Đảng xã hội dân chủ và đảng xã hội cũng không chịu điều đình với Thủ tướng Von Papen.

Bá-linh, 17 Nov. — Chiều nay, Nội các Von Papen sẽ từ chức, vì đảng quốc dân xã hội không chịu điều đình với Von Papen. Có lẽ Tổng thống Hindenburg sẽ cử ông Von Papen làm những công việc hằng ngày.

Hồi 18 giờ rưỡi, Nội các Von Papen đã đưa đơn từ chức cho Tổng thống Hindenburg.

Hội nghị « Bàn tròn » ở Anh

Luân-đôn, 17 Nov. — Hôm nay Hội nghị « Bàn - tròn » đã nhóm buổi đầu. Thủ tướng Mac-Donald chào mừng các đại biểu Ấn-độ. Còn 9 viên đại biểu Ấn-độ nữa chưa đến. Bắt đầu từ thứ 2, Hội nghị mỗi ngày mỗi nhóm.

Một cuộc bãi công ở Tây ban nha

Madrid, 15 Nov. — Để phản đối việc đuổi thợ và thợ mỏ, công đoàn đã ra lệnh bãi công ở hạt Oviedo.

Hôm thứ hai, 30.000 thợ mỏ bỏ việc.

Quan Toàn quyền ở Guinée thuộc Tây ban nha bị ám sát

Madrid, 15 Nov. — Có tin ở Bata (Guinée espagnole) rằng quan Toàn quyền Santora bị một người cai bắn từ bên cạnh. Nguyên nhân vụ ám sát thuộc về chính trị.

Cuộc dấy loạn ở Genève

Lausanne, 14 Nov. — Tối hôm qua, một quả bom nổ ở gần tòa xã trưởng. Bốn người thiếu niên và một người đàn bà đi ngang qua chỗ ấy bị thương. Thiệt hại không bao lăm.

Người ta nói quả bom này là nhằm phá trại lính cuốn tiền, vì lính này có nổ súng vào đám biểu tình vừa rồi.

Nhiều người bị bắt, nhưng tìm chưa ra mấy tay thủ phạm.

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ

NGHỆ-AN

Lời than van của dân trồng thuốc lào

Chúng tôi là dân làm thuốc lào ở hạt Quỳnh-lưu, xin chánh phủ xét cho một việc sau này :

Vừa rồi chúng tôi được nghe mấy lời hiểu thị của quan Thương chánh Thanh-sơn nói về việc thuốc lào theo nghị định của nhà nước mới ban bố. Trong các điều luật đó, có một điều buộc chúng tôi phải nộp thuế ngay, thì chúng tôi thật không thể nào tuân nổi : vì rằng hiện tình chúng tôi gặp phải cảnh mất mùa cùng túng đã mấy năm nay, thuốc làm được bao nhiêu còn chứa lại chưa tiêu thụ được. Bây giờ nhà nước bắt nộp thuế ngay, thì không biết rờ vào đâu cho có tiền mà nộp! Vậy xin nhà nước hiểu thấu chỗ khổ cảnh ấy mà cho chúng tôi khai số thuốc trữ trong nhà là bao nhiêu ; còn thuế thời lúc nào chúng tôi đem bán sẽ nộp. Nếu chúng tôi bịa lận, thì nhà Thương chánh đi xét, đem tờ khai của chúng tôi ra đối chiếu hễ không đúng thì xin chịu tội. Không thế, thì chúng tôi vì không tiền nộp thuế mà phải đem thuốc đi hủy đổ, hoặc vì thuốc mà phải bị phạt oan.

Chúng tôi mong rằng nhà nước rộng lòng thương xét đến dân tình mà sửa bỏ điều ấy cho chúng tôi được nhờ.

Dân làm thuốc các làng ở hạt Quỳnh-lưu lại cảo

L. T. S. — Miễn ngoài thì dân trồng thuốc lào, miễn trong thì dân trồng thuốc lá. Đối với những nghị định mới này dân chúng đều than van, mong nhà nước xét cho.

HÀ-TỊNH

Hai người ở huyện Hương-sơn được ân xá

Phan-Nghi quê ở làng Gôi - My, tổng Yên-Ấp, huyện Hương-sơn, can án 2 năm rưỡi về việc hội kín, giam ở lao tỉnh đã được ân giảm tha về.

Tôn-kỳ, người đồng tổng với Nghi, bị án ba năm đày vào Banmêthuột cũng được tha về trong kỳ ấy.

T. S.

QUẢNG-BÌNH

Đặt điều phỉnh dân ngu

Ở Thạch-xá, phủ Quảng-Ninh, trong một sở trại đồn-điền nọ, mấy tháng nay đêm nào cũng có người đông như hội : phần nhiều là người ở tỉnh thành và ở hai huyện. Họ đến chực hầu Đức-mẹ (?).

Nguyên ở sở đồn-điền nọ có một tên thường đêm cứ đạp đồng tự xưng là Hương-vân-thánh-mẫu (?) lên cho thuốc cho thơ(?)... Trước hết chỉ một ít người mê tín đến xin (?), lần lần khắp tỉnh tới tấp nập.

Cách xếp đặt « buôn thánh bán thần » này rất là tinh ranh : ai đến cầu việc gì phải viết rõ tên và các điều nguyện vọng vào một miếng giấy (viết bằng quốc ngữ cũng được, mẹ này cũng biết quốc-ngữ !) Bỏ sờ ấy vào bì thơ gián lại, để lên bàn thờ làm lễ. Xong, lui ra căn phòng nghỉ chờ Mẹ lên (?). Chờ từ đầu hôm cho đến ba bốn giờ sáng, có khi khuya hơn nữa Đức mẹ mới lên (?) hét một tiếng, rồi kêu tuốt một nghìn hết thảy tên những người đến cầu nguyện ở đó, rồi người thì mẹ cho phủ cho phép(?), cho đời cho thơ (?); kẻ này phải xây hương nhà, người kia phải dời mồ dời mả, bảo chi là nghe « dạ » vang như pháo nổ! Sở dĩ bà con bị lừa phỉnh là vì quá tin ở cái sờ kia. Nào có ngờ đâu rằng chúng đã lột bì thơ ra xem sờ trước, rồi thấy kêu trúng tên, đoán trúng việc, thôi thì nhắm mắt tin mù, tha hồ chúng nói trời nói đất ; điều gì phỏng đoán được thì nói, gặp chuyện hơi khó thì cho một bài thơ ý nghĩa rất viễn vông, bảo về xem mà nghiệm lấy...(? !)

Nghe đồng bóng này ở mấy tỉnh

(Xem qua trang 4 cột 1)

Tin đường xe hỏa

Bắt đầu từ ngày 21 Novembre 1932, đường xe hỏa hạt Bắc và hạt Nam đã liền lại như cũ.

«Chuyện một người Tàu chủ tiệm cơm ở Paris» kỳ sau sẽ đăng tiếp.

THẬT CHỚ KHÔNG SAI!

Thuốc Bách-ứng của Hải-Ngọc-Đường là một thứ thuốc chữa các bệnh tích

Nhà Thương Riêng

TÔN - THẠNH - GIAN
ĐÔNG-PHÁP Y-SĨ
Phòng khám bệnh, nhà dưỡng bệnh và hộ-sinh. Tại
Tourane và Tam-kỳ

Tình hình vẫn còn nghiêm trọng

Có 22 lính bị bắt vì theo về bên quần chúng. Lại có tin rằng trong các trại, lính đương xây mặt ra cửa sổ mà hét.

Một người học sinh Mỹ vì mắng chưởi quân đội Thụy-sĩ, bị trục xuất.

Nicole, lãnh tụ đảng xã hội Genève bị bắt hôm trước, đã nhận ấn, nhưng chính phủ ép mà đưa đã ấn vào bụng ông-va.

Một cuộc âm mưu ở Argentine

Buenos-Aires, 14 Nov. — Người ta mới khám phá được một cuộc âm mưu ám sát Tổng thống và nhà quyền quí, và bắt được những máy móc và tài liệu đúng làm công được 2000 quả bom.

Nhiều tay về chính phủ bị bắt.

Trung - kỳ nhân - dân đại biểu viện

Kỳ Hội - đồng thường niên năm 1932

BIÊN BẢN

Ngày 3 Septembre 1932

(buổi chiều)

(Tiếp theo)

Ông Viện-trưởng. — Nếu như tiền thu tiêu, của ngân sách bản xứ và ngân sách hàng tỉnh không thay đổi, thì sự cải cách ngân sách hàng tỉnh có ích lợi gì ?

Ông Laurent. — Cải cách này có một cái ích lợi về phương pháp. Do lúc trước thời mỗi năm ngân sách Đông-pháp cho ngân sách hàng tỉnh một số tiền, ấy là cái số tiền chung ; rồi ngân sách hàng tỉnh lại phải nộp cho ngân sách bản xứ một số tiền, là số tiền trợ quyên. Bây giờ làm cách như vậy thì giản tiện hơn khi trước : Ngân sách Đông-pháp thì giao thẳng số tiền chung cho ngân sách bản xứ, còn ngân sách bản xứ thì lại không phải lấy tiền trợ quyên của các tỉnh nữa.

Ông Nguyễn - thành - Hưng.— Tại sao ngân sách bản xứ chịu tiền phí tổn về học chánh và y tế mà lại không chịu tiền phí tổn về công chánh luôn thể, vì trong ngân sách có số tiền lương các người tùng sự công chính to hơn số tiền đem làm công tác cho các tỉnh. Coi như tỉnh Quảng-Nam công tác cả thảy các khoản có một vạn rưởi đồng, mà tiền lương người tùng sự công chính đến 25.000$00.

Ông Laurent. — Vấn đề này quá chức trách của tôi và lại của Viện nữa.

Ông Viện-trưởng. — Tôi muốn biết rõ những số tiền mà ngân sách bản xứ để cho ngân sách hàng tỉnh thu để so với số tiền công cọng mà ngân sách bản xứ thu lại, xem hai món tiền ấy có ngang nhau được không ? Tôi sợ không ngang nhau, ngân sách bản xứ có lẽ được lợi hơn. Nếu vậy thì ngân sách hàng tỉnh sẽ thiếu tiền rồi lại buộc phải gia thuế cho dân.

Ông Laurent. — Ngài không cần phải biết rõ, chỉ lấy lý mà xét qua thì đủ biết rằng hai món tiền cũng xấp xỉ bằng nhau. Ngân sách bản xứ được lãnh cái số tiền chung, nhưng lại mất số tiền trợ quyên và lại phải trả một số tiền học chính và y tế, như vậy thì có lỗ chứ có đâu lời. Nếu như không có số tiền chung thì ngân sách bản xứ lỗ đến 5.000,000$.

Ông Viện-trưởng. — Trong Dân-Biểu chúng tôi người nào làm nghị-viên hàng tỉnh thì cũng biết rằng tiền thu của ngân sách hàng tỉnh ít hơn tiền tiêu, nên các quan Sứ phải tăng số bách phân phụ nạp đinh điền mới dư tiền mà bồ với tiền chi phí của ngân sách hàng tỉnh.

Ông Laurent. — Bách phân phụ nạp ngân sách hàng tỉnh là không phải để lấy tiền thêm cho ngân sách ấy đâu, mà để thế cái tiền học phí xưa thôi.

Ông Trần-bá-Vinh. — Viện có cử một tiểu ban để xét về vấn đề bách phân phụ nạp ngân sách hàng tỉnh. Tiểu ban ấy ngày mai sẽ nói ý kiến cho viện biết. Vậy thì để đến mai rồi sẽ nói về bách phân phụ nạp ngân sách hàng tỉnh.

(Còn nữa)

AI DÙNG KHÔNG KHỎI ?

THUỐC LỴ « NĂM-SAO »

XIN HOÀN TIỀN LẠI !

Thuốc này của TECSIOUNINE chủ nhà thuốc NGŨ - TINH DƯỢC - PHÒNG chế, chuyên trị : bệnh kiết-lỵ, đại-tiện đi vặt, chất như óc cá, gan lợn, ra toàn huyết, hoặc đi ra trắng, đỏ, đen, hôi thối khó chịu, chỉ dùng thuốc «LỴ NĂM SAO», nhẹ một hai ve, nặng lắm chỉ dùng đến 6 ve là khỏi hẳn, mỗi ve 0$30. Nếu để lâu hoặc dùng lầm chất thuốc có thuốc phiện thì sẽ biến chứng cấm - khẩu-lỵ, ngũ-sắc-lỵ, thì rất khó trị. (người nghèo không tiền dùng thuốc, bản hiệu biếu không làm phước) Bệnh này thường mắc vào khoảng cuối hạ sang thu, xin hỏi tại Tổng - Đại - Thụ nhà thuốc « NĂM-SAO » tức là

SINH-HUY

44, Maréchal Foch, 44

VINH

Khắp các tỉnh cần nhiều đại - lý

Thiệt là tinh khiết

Người tu hành ăn chay thì hay dùng vật chi cũng tinh khiết, nghĩa là không có vật nào sát sanh làm ra.

Thường savon khách và nhiều savon bên Marseille hay dùng mỡ bò, dầu cá mà làm ra cho rẻ tiền vốn, nên không được tinh khiết.

Savon « Việt-Nam » của chúng tôi dùng ròng dầu dừa thượng hạng làm ra, nên chúng tôi dám nhận rằng là savon tinh khiết.

Savon «VIỆT-NAM»

Lưu-kim-Quang et Cie N° 62, Avenue Paul Doumer à Haiphong có trữ bán savon « Việt-Nam »,

M. Nguyễn-tấn-Hà, Việt-Sơn-Thương-Cuộc à Faifoo.

典辭越漢

HÁN-VIỆT TỪ-ĐIỂN

Tác-giả : ĐÀO-DUY-ANH

6.000 chữ đơn — 40.000 lời (từ ngữ) giải thích bằng quốc-văn, và có chú thêm Pháp-văn

Được **Phủ Khâm-sứ** Trung-kỳ, **Phủ Thống-sứ** Bắc-kỳ, Trường **Viễn-đông Bác-cổ** nhận mua.

Trọn bộ 2 quyển — Định giá 7$00

(Trước tháng Décembre 1932 thì bán theo đặc-giá chỉ có 5$50 thôi — Ở xa xin thêm 0$50)

Những người thay mặt để bán Hán-Việt Từ-điển ở miền Nam là :

HÀN-LÂM Phan-thiết

HỒ-HỮU-NHÃ, 42, Amiral Courbet Saigon

Thơ và tiền gởi về : ĐÀO-DUY-ANH 27, Gia-long Huế.

Huế, le 1er Octobre 1932

Monsieur Nguyễn-trung-Thâm
Quảngxá à ĐỒNG-HỚI

Kính ông, tôi đã dùng thuốc BẠCH-THỐN-TRÙNG (ver solitaire) của ông rất hiệu nghiệm, nó tống cả cái đầu con trùng ra một cách dễ dàng lắm. Tôi đã có thơ cảm tạ ông gởi cách bảo đảm số (Huế) 431. Nay xin đính cái mandat poste série A-087, C24 N° 167 là 2p30 để mua thêm 1 hộp (0p30 làm cước phí). Tiếp được thơ này nhờ ông cho gởi thuốc gấp.

NGUYỄN-HỮU-ĐẮC
Villa Phuc Long N° 65
Rue Đông-ba à Huế

Những thơ như thế rất nhiều, bản hiệu sẽ lựa đăng hết. Ai dùng không lành xin viết thơ cho biết đặng trả tiền lại. Bản hiệu lại cần mỗi tỉnh một người đại lý. Ai gửi thuốc xin gởi trước 0p30 bằng timbre poste.

NGUYỄN-TRUNG-THÂM
Quảng-xá — Đồng-hới

Khai-Trí Học-Đường

CHỦ-NHÂN :
M. NGUYỄN-NGỌC-NÔNG

Trường tư lớn nhất ở Đà-Thành (TOURANE)

Từ lớp tư trở lên đều có thầy giáo dạy Cao đẳng tiểu học dạy.

SÁCH CẦN

Khoa thuốc trẻ-con và sách thuốc đàn-bà « kinh-nghiệm » bằng chữ Quốc-Ngữ

Do các cụ lang Nguyễn-an-Nhân, Lương-hữu Gị và Lê-trúc-Hiên cùng soạn mấy năm nay.

Trẻ con như măng non mới mọc, da thịt còn non, mỗi khi trở trời, trái gió, ăn của độc bú sữa chua, mỗi mỗi làm cho sinh sài, sinh ốm . . .

Đàn bà phần nhiều hay sản hay sẩy, lại phải gánh một trách nhiệm rất nặng là việc nuôi con, sinh con, nhưng khi trái ý, thất thường rất dễ sinh ra đau yếu. Bởi vậy trong các tật bệnh, bệnh trẻ - con và bệnh đàn-bà chiếm một số nhiều.

KHOA THUỐC TRẺ CON *tác giả theo sự kinh-nghiệm bao nhiêu năm, khảo-cứu trên ba chục bộ sách mà soạn ra, có hình vẽ các bộ phận trong mình người, có tự-vựng cắt nghĩa cái tên bệnh và những tiếng dùng riêng về nghề làm thuốc, lại nói bệnh trước nói chứng ngoài, sau nói căn bệnh và cách chữa, ý nghĩa cực kỳ rành rọt về học.*

SÁCH THUỐC ĐÀN-BÀ *cũng vậy, tác giả theo sự kinh - nghiệm và học vấn của mình mà soạn ra, bàn bạc rất kỹ về bệnh đàn bà, thuốc đàn bà, lại phụ thêm các điều thường thức và cách vệ sinh của đàn-bà. Hai cuốn sách này thật là sách quý, chẳng những người làm thuốc cần đọc cho rộng kiến thức của mình, mà người không làm thuốc lại cũng nên đọc, phòng khi nhà có người ốm, khỏi bị bọn « lang-băm » làm hại. Sách đã Kinh-nghiệm và in thật cẩn thận. Khoa Thuốc Trẻ-con hai cuốn trọn bộ, mỗi cuốn 0p60. Sách thuốc Đàn - Bà hai cuốn trọn bộ mỗi cuốn 0p60. Mua buôn (sỉ) mua lẻ thơ và mandat chỉ đề cho nhà xuất-bản như sau :*

NHẬT-NAM THƯ-QUÁN DƯỢC-PHÒNG
26, Phố Hàng Bông Đệm Hanoi

RỦI mà còn MAY

Ông NGÔ-VĂN-TÍA, Đông-Dương Y-Sĩ, làm việc tại nhà thương Lạng-Sơn, là một người đang trai trẻ khỏe mạnh, vậy mà ông biết lo trước. Ông có vào Hội Bảo-Hiểm Mỹ-Á «Bảo-Thọ» Công-Ty, theo thể-thức như dưới này :

Ông bảo-hiểm 20 năm, khi đủ hạn mà còn sống thì ông lãnh ra 10.000$00 vốn với thêm tiền lời. Còn bất cứ khi nào ông chết thời bà vợ ông cũng được lãnh 10.000$00 với tiền lời. Nếu rủi ro mà ông chết thời Hội phải đền gấp đôi là 20 000$ (Trong giấy bảo-hiểm có giao kết nhiều điều nữa, kể ra đây dông dài quá).

Thời mới đây, sau khi mới góp hội Bảo-Hiểm có một năm, mới tốn chỉ một số bạc nho nhỏ, ông đi tắm..., bị bóng chân..., chết trôi!!! Hội Mỹ-Á «Bảo-Thọ» Công-Ty đền ngay cho bà Ngô-văn-Tía một số bạc là 20.000$00. Cái phiếu hai vạn đồng đó, do Đông-Pháp Ngân-Hàng trả, chúng tôi xin in ảnh dưới đây cho độc giả rõ :

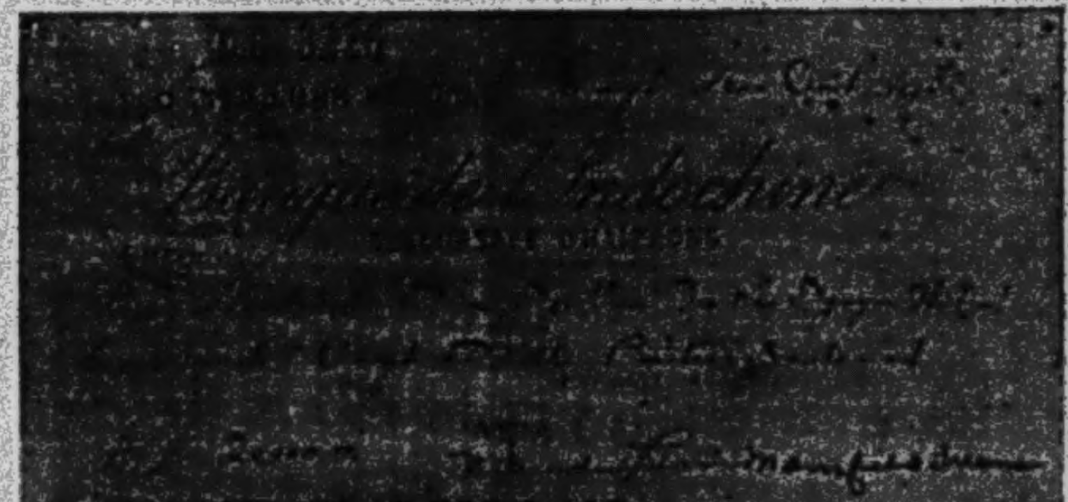

MỸ-Á « BẢO-THỌ » CÔNG-TY

Công-Ty Bảo-hiểm lớn của người Huê-Kỳ, có Chính-Phủ Toàn-Quyền Đông Pháp kiểm-soát.

ĐẠI-LÝ : **M. VIỄN - ĐỆ**

Hiệu KHUYNH-DIỆP Huế

Giây nói : 87 — *Giây thép tắt :* Viende Hue

Về việc bảo-hiểm này, hiệu Viễn-Đệ sẽ đặt đại-lý nhỏ tại mấy thành phố : Đồng-Hới, Quảng-Trị, Tourane, Faifo, Quảng-Ngãi, Savannakhet. Về mấy nơi kể trên, trong lúc chưa có đại-lý và ngoài địa phận đó ra, bất cứ nơi nào trong Đông-Pháp, ai muốn bảo-hiểm, cứ viết thơ về Huế.

Sữa NESTLÉ hiệu CON CHIM

Sức khỏe của trẻ nhỏ

Hỏi xin không mất tiền một quyển sách dạy cách nuôi trẻ bằng tiếng quốc ngữ của Bác-sĩ Vidal soạn ở hiệu sữa NESTLÉ, phố Paul-Bert, số 55 Haiphong.

MUỐN MAU KHỎI BỆNH
XIN COI KỸ DƯỚI ĐÂY:

[illegible]

Mấy lời chân thành cần cáo: ĐẠI-BẢO ĐƯỜNG, 22 rue Medicaments à Hanoi

ĐỘC-GIẢ LUẬN-ĐÀN

Một đều mà lúc cải lương học chánh nhà đương cuộc nên chú ý

Giáo dục! Giáo dục! Ai cũng công nhận là một phương pháp để rèn đúc trí não trẻ con, vì tiền đồ của một quốc gia đều ở trong tay bọn ấy, nên sách nho có câu: «hóa dân nên tục tất do học». Khoa giáo dục cũng như các khoa khác, không phải dễ dàng đơn giản, ai cũng làm được, nên nhà nước lập trường sư phạm dạy khoa chuyên môn là thế.

Nước ta ở hương thôn cái học «chi hồ dã dã» từ mấy mươi đời để lại, đã in sâu vào não. Hễ con trẻ đến trường, trông học cho nhiều, viết cho tốt, ngoài ra không cần gì nữa, nên đối với trường công (đây tôi chỉ nói trường làng) coi chia lãnh đạm. Tôi xin lược kể đôi điều cho nhà lưu tâm giáo dục xét rõ.

Giáo dục phổ thông là vấn đề cần yếu, mà phụ huynh học trò ở hương thôn đối với khoa học vẽ, thủ công và thể thao, có người cho là vô ích; mỗi buổi có giờ nghỉ chơi và thênh thoảng dẫn đi dạo (pomenade) cho giải trí, có người lại nói là không thiết thiệt, phí mất thì giờ. Cũng có người phàn nàn rằng: trường công là dạy theo chương trình: như chữ hán mà dạy chia chữ đếm nét, cho là lâu chậm đồng dài. Vả lại cái bả hư danh đã in sâu vào trí, đứa trẻ lúc mới vào trường học «a, b» thế mà đến kỳ thi Tiểu học yếu lược đã xin thầy cho ứng thi. Nếu thầy lấy lời phải trả, giải thích cho nghe, là có người đem lòng trách móc, rồi để con ở nhà, rước thầy tư về dạy. Ngoài tiền học phí của thầy dạy, phụ huynh lại hứa hẹ con em mà đậu được thì thưởng thêm. Vậy thầy chịu theo ý họ, đặng có mối lợi, nên chỉ dạy thiệp liệp mấy món cần dùng để đi thi như: toán, luận, ám tả, địa dư, cách trí v. v. Đến kỳ thi bất luận thế nào cố lo cho con đậu, bằng mà thi hỏng, thì đứa trẻ ấy đã mang gói theo thầy khác. Nhiều đứa đọc thuộc địa dư, cách trí như gõ thoi, thế mà bảo chỉ tỉnh Khánh-hòa ở đâu? hoặc cầm viên than đá hỏi cái gì? thì không biết đến. Nói đến toán thì: trừ, cộng, nhân, chia, đạt, lượng cái gì cũng thạo, thế mà bảo tính miệng 15 với 7 trừ 12 là bao nhiêu, cũng không tính đặng; hình chữ nhật (H) biết chiu dài và chiu ngang nhân nhau, mà không biết cái sở dĩ, thế mà cũng đậu bằng Tiểu học. Phương chi chữ hán ở thôn quê cũng còn hệ trọng, vì công văn khế khoán còn thông dụng cả. Nên có nhà cho con học để làm làng chớ không cần gì thi khóa. Giáo dục là cốt để mở trí trẻ con, biết suy biết đoán, trái lại làm cho máu dầy não, chỉ biết nói theo như vẹt, thì sự học ấy có ích gì?

Nay nhà nước giao học phí cho xã thôn chỉ cấp mà nhà nước trông nom, nếu thầy giáo không làm theo ý họ (nghĩa là dạy cho mau đậu Tiểu học hoặc dạy toàn chữ hán như cách nói trên) mà bắt họ trả lương, liệu sang năm nữa phụ huynh học trò có chịu kỳ khoảng nước không? rồi trường làng có thể lần lần tiêu diệt chăng! Huống cái não gia đình đã phân biệt nhà nọ nhà kia, muốn con mình biết chữ, còn con người làng thì cứ ngu độn để cho dễ sai, năm nay con còn đi học, đối với thầy có lòng sốt sắn, năm sau con không học nữa, thì là lãnh đạm thờ ơ. Tôi còn nhớ một người quyền hào nói với tôi rằng ông rước thầy chỉ muốn một mình con ông học, nếu ai đến học nữa là ông bất bình, vì muốn ngày sau con ông sẽ kế ông mà ngồi một chiếu. Có người lại phân biệt cấp nọ cấp kia. tôi cũng còn nhớ có người trách thầy giáo để con ông ngồi sau lớp (vì đứa nầy cao lớn nên để ngồi sau cho dễ coi bảng). Cái tệ quyền hào như thế và con nhà nghèo có theo học được không?

Kết luận bài nầy, xin nhà nước sắp đặt cách trả lương thế nào cho tiện, thì trường làng mới có cơ tồn tại, và sự học ở thôn quê mới mong tấn bộ được.

T. T.

L. T. S. — Bài nầy tỏ cái tệ của mấy bác ta ở đối với trường học và thầy, giày rất rõ ràng, vậy nhà nước nên lưu tâm cải tệ hại ấy mà mấy ông làng cũng nên sửa đổi thói xấu ấy đi còn những điều bên thầy giáo mà lâu nay người ta hay phàn nàn cũng xin mấy thầy tự xét.

CÁCH TRỪ BỆNH HO

Quí ngài có bệnh ho xin chớ để lâu, khó trị. Các chứng ho như là: ho phong, ho đỏ, ho siếng, ho cảm, đàn bà ho máu, ho lâm, ho khạc ra máu, ho cho đến đổi khang tiếng. Xin quí ngài hãy nhớ mua cho được THUỐC HO (Bác-Bửu) đúng trong mười phút đồng hồ thì thấy hạ đàm hết ngứa cổ, trong mình rất dễ chịu một ngày thì hết ho. Hiệu thuốc nầy có cầu chương tại tòa và khắp cả Đông-Pháp có hơn 150 nhà đại lý bán. Tôi dám bảo kiết nếu dùng thuốc ho nầy mà không hết ho, tôi xin trả tiền lại. Trừ bệnh ho lao, thì thuốc nầy làm bớt chớ tuyệt không đặng. Sự hay của thuốc nói không cùng, quí ngài dùng rồi mới rõ lời tôi là đúng với sự thật. Nhiều người ho sáu bảy tháng dùng thuốc nầy hết bệnh.

Ở Trung-kỳ có bán mấy chỗ kể dưới đây:
Ở Phantiet: Đồng-xuân-Úy Cai de la laverie S. E. K. M.
Ở Luangprabang: Dương-quang-Luyến, commerçant.
Ở Vientiane: Bùi-văn-Khô commerçant.
Ở Huế có bán nơi M. Đào-duy-Anh (Quan-Hải) rue Gia-long.
HUẾ (Citadelle): Hồ-trí-Phát maison Thuận-Lương
FAIFO: Bazar Hồng-Lạc 155 Pont Japonais
TOURANE: Nguyễn-hữu-Vinh commerçant
PHANRANG: Huỳnh-văn-Trân 16 Maréchal Joffre
QUANGNGAI: Madame Phạm-Hàn commerçante
NHATRANG: Nhà thuốc Mộng-Lương thư-quán
QUANGTRI: Châu-nguyên-An chez Hồi-Long hiệu
PHANTHIET: Lê-nam-Hưng commerçant rue Gia-long
PHANTHIET: Bazar Minh-Nguyệt, rue Gia-long près du pont
PHANTHIET: Bazar Minh-Giang, 3 Rue Đồng-khánh

Mua sỉ hưởng 20% sở phí tôi chịu, do nơi
NGUYỄN-VĂN-PHỞ
Boite Postale n° 63 :: Saigon
(Còn cần thêm nhiều đại-lý Giá 0$14

Danh-sách các nhà từ-thiện giúp nạn dân bị bão ở Bình-định

Nguyễn-văn-Thái và Nguyễn-Chánh	Nhatrang	10$00
Vô-Danh	Huế	10.00
	Cộng	20$00
	Số trước	143.77
	Tổng cộng	163$77

Bản báo đã gởi bớt vô Hội Cứu-Tế 110$02.

ĐẠO ĐỨC KINH

là một quyển sách của Bảo-An thư-xã (Avenue de la Marne, Chợ-lớn), xuất bản để cho không: ai muốn có chỉ phải đính theo thơ 0$10 tem, thơ gởi cho ông Nguyễn-hữu-Đắc Tổng-lý Bảo-An.

Bản báo đã nhận tặng một quyển xin có lời cảm ơn. T. D.

THUỐC BÁCH-ỨNG
của
Hải-Ngọc-Đường
海上堂百應丸

Thuốc nầy chữa huyết tích, đờm tích, sốt rét mà tích, ăn mà tích, hoặc ăn nước lạ (nước độc) rồi vàng da, nổ nứng to bụng, hoặc tay chân mỏi mệt, ăn uống không tiêu, hoặc trong bụng có cục mà hay đau, hoặc đau bụng đâm ra bông, hoặc da bụng dày. Chữa cả đàn bà tích kinh sinh bệnh, sinh đẻ rồi phát nề.

Người ít vận động mà uống thuốc nầy thì bổ tỳ vị, tiêu đờm và ăn ngon cơm. Xa gần đều khen thần hiệu.

Mỗi ve giá 0$25 — Mỗi bao giá 0$15

Bán tại:

Thanh-hóa: M. Di-long, 71, Phố lớn
Đô-lương: Hiệu Tường-hưng bán thuốc bắc
Bái-thượng: M. Tuất Bàn phở
Vinh: M. Vinh-hưng-Tường, phố Sarraut
Huế: M. Vinh-Tường, 49, phố Gia-long
Tourane: Mme Chánh-ký, phố Quảng-nam
Faifo: M. Trần-ái-Như hiệu Vinh-hưng-Tường
Quảng-ngãi: M. Quảng-hòa-Tế công-ty ở Cửa-tây và ở Phú-nhơn
Sông cầu: Hiệu Nghĩa-lợi ở Định-phong
Nha-trang: Mộng-lương thư-quán dược phòng
Phanri: M. Nguyễn-Vệ ở Chợ-Mới
Sông mao: M. Léon Triêm, chef de Brigade
Phan-thiết: Hiệu Minh-Giang, 2, phố Đông khánh
Saigon: Mme Ng-thị Kinh, 30, Aviateur Garros
Cholon: M. Ng-văn-Dương, à Thiêu, Cầu được
Càmau: M. Nguyễn-văn-Huỳnh, maison Tamky
Phontiou (Lào): M. Đồng-xuân-Úy, cai de laverie mine Bartholonie
Vientiane (id): Chez M. Lưu-văn-Tiến, sur Tribut
Việt-trì (Tonkin): Hiệu Rạng-đông phố Việt-lợi

Mua buôn xin tính giá riêng và không phải chịu tiền cước.

Nhận hàng theo cách lãnh-hóa giao-ngân (Contre-remboursement).

Thư hoặc mandat gửi cho:
Ông NGUYỄN-HUY-CỪ
Tú-tài, làng Hoằng-nghĩa, phủ Hoằng-hóa
(Annam) Thanh-hóa

Ai đi Lào nên biết

Quí khách qua lại xứ Lào, xin ghé vào ăn nghỉ Hiệu **HOTEL ĐỒNG-LỢI** *mới mở nơi con đường chính thành phố Thakhek; ăn uống, phòng ngủ, phòng tắm cùng nhà để xe, sạch sẽ, mát mẻ, giá cả phải chăng. Quí khách sẽ được vui lòng và Bản Hiệu rất lấy làm cảm tạ.*

NÊN DÙNG TRÀ
NỘI-HÓA

Ai người yêu nước
Muốn đồng bào tiến bước văn minh
Nhất tâm yêu lấy nghệ mình
Đừng nên đem giá rẻ khinh hàng nhà.

Chè khoa học của ta chế được
Đỏ vị mát: xanh nước đượm hương
Uống xong khỏe thắm nhuận tràng
Vừa ngon vừa bổ hai đàng vẹn hai.

Đủ các hạng *Tiên-mai, Vinh-thái*
Ướp sen, nhài, *Chân-thai Thiên-hương*
Đều là chè *Hiệu Đông-Lương*
Mười năm nghiên cứu tinh tường chế ra

Người ta nên uống chè ta
Nghĩ điều quyền lợi xét xa trong lòng
Phải chăng nói giống Lạc-Hồng.

ĐÔNG-LƯƠNG
125, Phố Hàng-Bông
HANOI

Có bán ở Hiệu
VĨNH-THÀNH
Thêu, dán, đối, trướng
số 69 Phố Gia-long Huế

Mua phiếu Quốc-trái

Tôi muốn mua những phiếu Quốc trái (bons Indochinois à lots) giá là 59$ một phiếu.

Ai muốn bán xin gửi nhà giây thép về bán cho Monsieur A. PAQUET, Jurisconsulte en droit civil commercial et fiscal ở Hanoi số nhà 3 Boulevard Rollandes.

Khi nhận được phiếu gửi về bán sẽ gửi tiền trả ngay.

Kìa!! Kìa!!

Nhân dịp lễ «Toussaint» Tiệm Bombay mới «Au Bon Marché» 115 rue Paul-Bert Huế, bán đại hạ giá các thứ hàng tơ lụa đủ các nước. Hàng mới, kiểu lạ lại thiệt tân thời xin mời quý khách ghé qua sẽ rõ.

Các chi điếm:
HUẾ — HANOI — HAIPHONG

NẾU CÓ LUÔN TRONG NHÀ

十靈丹神效
Thập-linh-đơn thần hiệu

Thuốc nầy là thuốc gia truyền, kinh nghiệm lâu năm, rất thần hiệu.

CHỦ-TRỊ: Bất cứ nam phụ lão ấu, bốn mùa cảm mạo, nóng lạnh, nhức đầu, đau bụng sinh bụng trúng phong trúng đàm ho hen nghẹt mũi, hoặc loạn mửa ỉa, mình mẩy ê ẩm. Thấy thể bất phục, xanh da mặt, đầy da bụng, ăn không ngon ngủ không yên. Thật là một thứ thuốc hiếm có ở đời.

một gói 0$10 một lọ 4 liều = 0$30

Bán tại các chi điếm:
VĨNH-HƯNG-TƯỜNG — VINH — HATINH — DONGHOI — ĐÔLƯƠNG — HUẾ — FAIPOO

Đâu là CỐI PHÚC?

TRIẾT-HỌC TIỂU-THUYẾT

Tác-giả C. Flammarion — Giang-Hạ dịch-thuật

Số 69

Nàng lại ôm choàng nơi cổ nhà Cư-sĩ, cái đầu tóc xanh đẹp để kia kề với cái ngực của ông.

— Em Minh-tinh rất yêu dấu của tôi ơi! Có phải tôi đương ở trong giấc mộng hay là sự thật? Cái hạnh phúc của tôi ngày hôm nay không biết lấy gì mà tưởng được, cho đến đổi tôi không thể tin. Em mà ở luôn lại đây với tôi à?

Nói đoạn ông lại hun.

Hai người ôm nhau, như đã ngà say; cái mùi rượu ái-tình đưa hai người đi đến những nơi mà họ vì cái hạnh phúc của họ mà quên cả vũ trụ, và mọi vật chung quanh mình. Trong lúc bấy giờ trong tư tưởng của hai người không còn điều gì ngoài khác chung lộn vào.

Nhưng cái sức mạnh của thân thể không sao bì kịp cái cảm hứng của tinh thần; nàng xâm đi, mắt nàng nhắm lại. Nàng không nói nữa.

Ông bèn đỡ nàng, không để cho nàng té, và lần lần se sẽ ẳm nàng vào trong phòng ông mà để trên giường.

Nàng Minh-tinh cũng vẫn chưa tỉnh. Ông lấy làm lo sợ, không hiểu vì đâu mà nàng phải xâm, ông muốn kêu hai người làm vườn vào cứu giúm, và trước hết ông mở cả cửa phòng để cho không khí bên ngoài tràn vào. Nhưng trên cặp môi của nàng hơi thở yếu lần, và tay chơn đã dần lạnh. Ông lại tưởng rằng vì nàng ăn vận đồ quá chặt có hại cho sự hô hấp, nên ông mở lần các áo, cả cái giây lưng. Đã cởi xong áo nàng, bấy giờ ông lại sợ nàng mất lạnh, bèn lại đóng cả cửa sổ. Nàng cũng vẫn còn mê. Cái mái tóc xanh đẹp của nàng sổ ra và tỏa cả trên cái gối như là một tấm thêu bằng lụa rất mỹ miều. Ông tìm cách cởi cả cái áo nịt mà đã mấy thế kỷ nay người đàn bà hay dùng làm cho thân thể bị bó buộc và không phát triển được tự do, và cũng một buổi lâu ông mới mở cái áo nịt ấy được. Bây giờ cái ngực của nàng mới hít vào được một ít không khí, nàng thở ra một tiếng, rồi mở mắt, tỉnh lại.

Trong khi nàng còn mê chưa tỉnh, sự lo sợ của ông Cư sĩ không sao kể nổi. Nhưng cái lòng lo sợ kia đã được bù lại một cách rất xứng đáng, ông nhân đó mà được biết làm điều thú vị, được trông thấy biết bao nhiêu kho tàng quí báu! Xưa nay ông chỉ trông thấy những bức tranh những hình vẽ. Ngày nay cái thân hình yểu điệu, cái màu da trắng ngà, cùng cả cái không khí ái-tình kia đã làm cho ông mê mẩn. Nàng Minh-tinh trong buổi nầy hiện ra trước mắt ông đẹp hơn cả các vì tinh-tú ở trên trời; tưởng như cái hình thể kia là cái đẹp đẽ nhứt mà Chúa trời đã gây dựng. Ông trông thấy sự bao la vô tận của vũ-trụ mà trong lòng tấm tuổi ngợi khen; nay cái ái-tình của ông đối với nàng Minh-tinh nó lại bao la hơn vũ trụ. Nàng đã mở mắt và ngó ông mà cười, nên ông đã yên tâm, ngồi nín thinh mà ngắm nghía cái đóa hoa xinh đẹp.

Các đấng thiên thần ở Thiêm-cung khi từ giã nơi bệ ngọc của Chúa ở để đi xuống nơi trần thế, chắc không khi nào trông thấy cái cách ăn gấm của ai đúng như cách nhà Cư sĩ khi ngắm nghía cái thân nghìn nàng của người yêu. Ở các thế-giới khác tạo hóa có dựng nhiều thân thể hoàn toàn đẹp đẽ hơn, hay không, thì không rõ, nhưng trong các cuộc hành trình ở các vì tinh tú, không khi nào cái não của nhà thiên văn đã trông thấy một con người đẹp đường ấy.

Ông qui ra trước giường nàng nằm, tưởng như đương thờ một vị thần yêu dấu, cầm lấy tay nàng mà kề cặp môi nóng của ông, đoạn ông hun lần đến cánh tay nàng, vai nàng, ...

Ái-tình không phải là một mối tư tưởng chí cao, chí đại, ái tình lại là một mối cảm giác rất thú vị, và mạnh vô song. Con người ở trong ái tình như là hát cái nhụy hoa thần, uống trong cái chén tiên, và cái cơn say không biết đâu là bờ cõi. Hai cặp gái trai nầy hôm ấy đã nhấng biết đến một điều mà xưa nay chúng chưa từng biết. Cái khói say của rượu tình đã làm cho chúng quên cả sự lặt lẽm trên đường thế mà đưa chúng đến một nơi sáng, làm cho chúng ngủ mê mà tâm hồn vẫn mơ màng trong một giấc mộng thần tiên. Khi chúng thức giấc giậy thì đêm đã khuya mà trời sao sáng cả. Một con sao trắng rất đẹp, sao Chức nữ, chiếu ánh sáng vào cửa sổ như chào hai người.

Nàng Minh-tinh trông sao mà nói:

— Kìa ngôi sao của em, anh biết không? em đã lựa nó làm ngôi sao của em.

Nhà Cư-sĩ hun trên môi nàng mà nói:

— Bây giờ anh lại biết thêm một vị sao Chức-nữ đẹp đẽ hơn cái vị sao mà nhà toán học Pythagore đã biết trước.

Nàng Minh-tinh đã đổi giọng mà hỏi điều:

— Hôm nay nhà thiên-văn học không xem trời sao?

— Trời nào, em? Anh trông như có hai trời, mà cái cõi trời kia xa xuôi quá, lạnh lẽo quá.

Quả thật đêm hôm ấy là lần đầu mà nhà thiên-văn quên cả các vì tinh-tú và khoa thiên-văn học.

(Kỳ sau sẽ tiếp)

NGẬM MỘT HƯỜN

VALDA

TRONG MIỆNG

Thì Khỏi đau đóc giọng, Khan cổ, Khỏi nóng lạnh, sổ mủi, và lại Không ho.

Có nghẹt mủi, ho nhiều, mà ngậm được thuốc ấy thì cũng hết liền.

— Ấy là [illegible] một thứ thuốc thần hiệu [illegible]

ĐỀ MÀ TRỊ

các chứng bịnh ho lao và tức ngực.

THUỐC HƯỜN VALDA

có bán cùng trong các tiệm thuốc

Có mua thì nhớ coi trên nắp hộp có hiệu chữ

VALDA

MỚI THIỆT PHẢI

Việc trong nước

(Tiếp theo trang 3)

ngoài, trước đã lừa phỉnh nhiều người. Sau vì có người giở cái màn kín ra mới chịu xếp gói. Nay vào đất Quảng-bình, nhờ có người bợ đở, nên lại giở cái nghề xưa.

Cái thói mê tín của người mình, cứ bị hè dã dối lừa phỉnh hoài, không biết khi nào hết, tội nghiệp!

Rõ chuyện

Tiếp theo câu chuyện bị « trận đòn oan »

Câu chuyện nầy đăng T. D. số 537 ra ngày 9-11-32. Nay được tin người gái quê bị hiếp và người bị đòn có phát đơn kiện tại tòa Đồng-hới. Quan Phó sứ đã về tận nơi làm án-kết, chưa rõ quan trên xử thế nào.

Rõ

QUẢNG-NAM

Phủ đoàn bắt rượu lậu

Hôm 12 Novembre vào lối 4 giờ sáng chánh phủ đoàn Tamkỳ là Lê-Doãn-Diên, hiệp cùng phó tổng Phú quí là Đỗ Ấn dẫn dân làng Phú hưng (làng của Lê-doãn-Diên) đến tại làng Ngọc-giáp vây nhà hương kiểm Nguyễn-Thại để bắt rượu lậu. Trong lúc ấy không có lý trưởng sở tại, mà chủ nhà cũng vắng mặt. Chánh phủ đoàn bèn sức dân vô lục soát. Vợ con Nguyễn Thại thấy vậy bèn níu phủ đoàn và phó tổng tiếp có Nguyễn Thại vừa về cãi cọ nhau với phủ đoàn và dân rồi kế đó hai bên xáu ẩu, hai người dân và người vợ Nguyễn Thại cũng bị thương. Còn phó tổng thì tẩu thoát đi kêu chánh tuần tổng báo quan. Sau đó có thầy cấu và lính tập lính lệ xuống bắt giải về phủ, nhưng không thấy tang vật. Việc nầy chưa biết quan trên xử đoán thế nào, nhưng hiện nay lý trưởng Ngọc giáp là Nguyễn Ngận đã bị lột triện.

Lai-cáo

L. T. S. — Tin biết gần đây ở nhiều nơi sở Thương chánh có xin cho tổng lý được phép đi bắt rượu lậu. Nhưng phần nhiều nhân dân ở thôn quê phàn nàn cho các,bác thừa hành, chỉ mượn cớ dọa bắm con nhà lương thiện mà lấy tiền bỏ vào túi riêng, và nhiều khi xoát bắt bạn đêm như việc trên là một đều trái phép. Vậy nên việc cho tổng lý đi bắt rượu lậu đã không lợi cho sở Thương chánh mà còn có hại cho nhân dân, Huống phủ tổng đoàn là các chức lom đâu ra trong lúc tình hình rối loạn, có một cái chức trách riêng, nay nay tình hình đã yên ổn mà còn để họ mượn quyền lạm dụng thì bọn nầy sẽ thành ra một thứ sâu mọt lý và càng làm cho nhân dân đồ thán.

QUẢNG NGÃI

Đức Kim-thượng nào có muốn thế!

Ngày 13-11-32, viên Bang-tá Ng.-văn-Trinh, tổng Hành-trung, huyện Nghĩa hành, cho đòi tất cả 17 xã trong tổng đến tại nhà y, đặng sắp sửa lễ nghinh tiếp đức Bảo-đại sắp ngự giá vào tỉnh Quảng-ngãi.

Tề tựu, viên Bang-tá làm một tờ có mấy khoản bắt các xã ký. Tờ ấy đại ý như sau nầy:

Giọc theo đường quan phải làm 4 nhà trần thiết cho rực rỡ nghiêm trang. Mỗi nhà phải lợp 100 tranh, phía trong bọng toàn bằng vải sơn dăm vàng, 1 cái long án, 1 chiếc chiếu hoa trong gắn vàng reo, quanh bìa phải may tai bèo cho tỏa ra, 6 cây lọng vàng đều phải lợp vải ấy, 8 cây cờ long tinh mới (cũ không dùng) và đoàn phu mỗi tên phải có một lá cờ tam tinh và bận áo đỏ. Nếu xã nào khi thuê thợ trần thiết mà không đủ vật liệu kể trên thì bị trị. (?)

Trước ngõ viên bang tá có phố Cư. Khi nhóm rồi, y bảo các xã phải mua vải vàng và may cờ cho đoàn phu tại phố ấy, nếu chưa có tiền thì mua chịu. Bất đắc dĩ có đội xã như Long-bàn và Phước-hậu phải mua và đương may tại phố Cư còn mấy xã kia chưa có tiền nên chưa may.

Đương lúc khủng hoảng dân biết chạy đâu ra tiền! mùa màng mất, bảo lụt kế theo, lấy gì mà sắm các vật ấy! Cái lệnh nầy có lẽ tự Bang-tá vẽ ra, chớ đức Kim-thượng lâu nay cái gì cũng theo lối đản tiện có muốn làm phiền dân đâu! và huyện Nghĩa-hành không ở giọc theo đường thiên lý, chỉ rẽ về miền thượng du; và tổng Hành-trung, chỉ thuộc về đường cái quan ước chừng 10 cây số thôi!

Biết chuyện

NHA-TRANG

Câu chuyện khẩn đất

Trần-thôi ở làng Phú-xương, tổng Xương hà, huyện Vịnh-xương ngày 23-3-32 có đơn tại Tòa sứ Nhatrang xin nhận khẩn một chỗ đất hoang ước chừng 4 mẫu tây, tục kêu là xứ gò Cà-Lâm, thuộc về địa phận làng Phú-Xương: đông giáp đường cái quan, và đất hoang của làng Cà-lao, phía tây giáp gò Ông-Qua, và đất công của làng Phú-Xương, phía nam giáp núi, phía bắc giáp đất công của làng Phú Xương.

Chỗ đất ấy mấy lâu bỏ hoang, không ai khẩn trị nên hương lý làng đều nhượng cho Trần-thôi khẩn trị chịu thuế cho khỏi lậu. Thôi tình nguyện chịu cho làng 80$ để làm công nho trong làng. (đã giao trước được 15$ có giấy tờ rõ ràng).

Từ khi Tòa Tỉnh sức giao niêm yết, khám sửa chỗ đất ấy quả không xâm vào giới hạn phần trưng của ai hết. Huyện đã bẩm lên tỉnh mấy lần. Thôi xuất của ra khai phá, hiện đã thành đất. Nay thấy Quan Huyện hiểu thị rằng: thừa Qui Tòa thương sứ, đơn xin bốn mẫu tây, thì nay chỉ cho bốn mẫu, còn bao nhiêu cho tên Nguyễn-văn-Thân nhận khẩn.....

Đất ấy là đất hoang của làng Phú-Xương, mà Thôi là người trong làng, làng đã thuận nhượng trong đơn nói bốn mẫu tây, là phỏng định để chờ quan trên khám đạc, chớ đúng tây từ chí, đã cước chỉ minh bạch, nay tên nguyễn-văn-Thân là người Nam kỳ có đơn xin khẩn đất hoang thuộc về địa phận làng Phước hậu chớ không phải làng Phú-xương, huống đơn của tên Thân xin khẩn là ngày 13-5-31 cách sau ngày đơn của Tên Thôi (23-3-32) đến hai tháng. Vậy mà quan cho nhập vào một khoản đất, mà tên Thôi đã khẩn, nên tên Thôi lấy làm tức. Vả chăng vật đất ấy trong đơn tên Thôi trưng trước có ghi tứ chí minh mạch mà lại nó đã ra công khai khẩn, thì ngoài 4 mẫu ra, còn bao nhiêu, bắt cho khai vào mà chịu thuế; Bằng cho kẻ khác xen vào thì cái công mồ hôi nước mắt của nó mà người khác tọa hưởng, có thiệt thòi không? quan trên nên xét cho theo hợp.

Thôi đã có đơn kêu tại Bộ và các Tòa chưa biết quan trên xử ra thế nào.

Rõ chuyện

BẮC-KỲ

Cuộc thi xe đạp của Bắc kỳ thể thao

Báo B. K. T. T. tự nhận là cơ quan đại biểu của thể thao giới, ngày 4 và 11 Décembre 1932 sẽ mở một cuộc thi xe đạp lớn cho tất cả anh em Pháp, Nam năm xứ.

Sách thuốc

Dịch ra quoc ngữ, trên đặt thành ca, kể ra các bệnh, dưới kê đơn thuốc, vừa chữ quốc ngữ, lại vừa chữ nho, bệnh nào thuốc ấy, thật rất linh nghiệm, có 372 cái đơn thuốc chẩn chữa đủ hết các chứng bệnh người lớn trẻ con, dùng rất công hiệu. Ai có sách nầy cũng như có thầy lang đại danh sư ở trong nhà vậy. Khi nào có bệnh thì tự xem sách kê đơn lấy thuốc mà dùng thật rất tiện lợi. Ai biết quốc ngữ là kê đơn được. Giá một quyển 1$00.

Nguyên sư tòa thượng hạng thông phán

TRẦN-ĐỨC-CẢNH

57 — phố Định-Tân — 57

TONKIN NAM-ĐỊNH

CAO-MÊN

Ban Ảo thuật và xiết Đại Việt, diễn trò ở Cao man

Báo L'Echo du Cambodge ra ngày 11 Octobre có đăng tin ban Ảo thuật và xiết Đại Việt của ông Mai thanh-Các sang diễn ở Cao man được quốc vương Cao man ban thưởng mề-đay, và công chúng hoan nghinh.

L. C.

CÁCH ĐIỀU-TRỊ THEO PHƯƠNG NỘI-ẨM để chữa

BỆNH GIANG-MAI

bằng thuốc bánh

SIGMARGYL

Thuốc SIGMARGYL trắc có ba thần hiệu đã thí nghiệm về Bệnh Giang-Mai, thuốc SIGMARGYL nầy chữa ngay ở máu và ở các nơi bệnh chứng tổn-thương, cả các thời-kỳ của bệnh Giang-Mai. Không quan-ngại gì, không tổn-hại gì đến tì vị, thuốc nầy là một thứ thuốc trắc hay, có các tay thầy thuốc chuyên-môn chứng-thực và lại có công-hiệu:

THAY ĐƯỢC THUỐC TIÊM

Chế ra tại LABORATOIRE CHIMIOTHÉRAPIQUE số 2, Place du Théâtre-Français, PARIS

Thuốc SIGMARGYL bán tại các hàng bào-chế tây ở thuộc-địa.

ở Huế: Pharmacie IMBERT

PRÉPARATION

aux

EXAMENS et CONCOURS

COURS de PERFECTIONNEMENT

aux élèves qui désirent continuer leurs études

par

PROFESSEUR LICENCIÉ

S'adresser

6, RUE du NAM-GIAO

de 10 heures à 11 heures

CÙNG CÁC NHÀ CÓ XE HƠI

Hãng STACA xin bá cáo cùng quí khách biết rằng bổn hãng mới mua lại sở SAGA tại Djiring và Dalat.

Tại hãng chánh ở Tourane và các hãng nhánh ở các nơi đều có bán đủ đồ phụ tùng xe hơi; mỗi hãng đều có thợ chuyên môn về nghề sửa xe và có một người tây quản đốc, xin quí khách chiếu cố, chúng tôi rất thâm tạ.

Hãng chúng tôi có lãnh làm Đại-lý bán xe hơi hiệu CITROEN khắp cả xứ Trung-kỳ.

Dành giây thép: STACA — *Huế, Tourane, Quinhon, Nhatrang, Djiring, Dalat*

Société des Transports Automobiles du Centre-Annam

(S. T. A. C. A.)

Magasin de Soieries

TÂN-LỢI

138-140, Boulevard Tổng đốc-Phương — Cholon

Bổn hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải, như là: lãnh, xuyến, trừu, cẩm-nhung, cẩm-châu v. v... Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không hề sợ phai trổ. Bán lẻ đủ các thứ hàng Bombay, hàng Nhựt-bổn v. v..., khăn đội đầu rất và thêu nhiều kiểu, nhiều màu thiệt đẹp, đủ các thứ màu nhuộm của Tây hiệu « Teinture Idéale » danh tiếng thuở nay ở Nam-kỳ.

Lãnh bán sách mới xuất bản nhan hiệu « Pagode Chinoises et Annamites de Cholon » (Đề ngạn Hán-Việt tự-miếu) viết toàn Pháp-văn của M. Lê-văn-Lưu, hàn lâm bọc sĩ, thưởng thọ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội tinh, soạn, có 26 cái ảnh chụp (photogravures)

Sách nên đọc, giá 1$00, gởi theo cách lãnh hóa giao ngân 1$26.

Mấy nhà bán sách của tây và ta tại Saigon có bán.

Bánh hộp biscuits « Kim-Thời » của bổn hiệu chế tạo chẳng khác nào biscuits mélanges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0$75 tại bổn hiệu (mua sỉ có huê hồng).

Ở Bắc kỳ có bán ở hiệu Quảng vạn Thành Nội hóa N° 129 Bonnal Haiphong, giá mỗi hộp là 0$80.

Bổn hiệu buôn bán đã mấy chục năm cùng các tỉnh Trung kỳ và Bắc kỳ.

Ở xa xin viết thơ về thương nghị.

TÂN-LỢI

138-140, Bd Tổng đốc Phương — CHOLON

PHÒNG-TÍCH → Nhiều người bị mà không hiểu?

Cơm không muốn ăn
Ợ hơi hoặc ợ chua
Tức bụng hoặc tức ngực
Da mặt vàng
Lâu năm da bụng dày
Chân tay mỏi mệt

« Con chim »

VU-DINH-TAN HAIPHONG

ĐẠI-LÝ CÁC TỈNH TRUNG-KỲ

HUẾ	VĨNH-TƯỜNG [illegible], phố Đông-Ba.
DALAT	ĐINH-TẤN-CHÂU Librairie.
FAIFOO	HOÀNG-ĐẮC-VINH [illegible], phố Pont Japonais.
NHA-TRANG	HỒNG-LƯƠNG THƯ-QUÁN.
PHAN-THIẾT	MINH-GIANG [illegible] Rue Đông-khánh.
QUANG-TRI	THÔNG-HOẠT THƯ-QUÁN phố Chợ.
QUANG-BINH	VĨ VĨ-HƯNG-TƯỜNG bán thuốc bắc ở Đồng-hới.
QUANG-NGAI	NGUYỄN-NGỌC-ANH Commerçant, Thạch-trụ, Mộ-đức et Chợ-Sông Commerçant à Sông-vệ.
THANH-HOA	PHÚC HƯNG LONG [illegible], phố Tả-hữu.
TOURANE	NGUYỄN-THỊ-HUỆ phố Đà-nẵng.
VINH	SINH-HUY phố Gare.

VIỆC NÊN LÀM

Ai là nhà buôn Việt-Nam, nên mua sỉ hay là làm Đại-lý bán các thứ thuốc nam của nhà thuốc NAM-THIÊN-ĐƯỜNG Nam-định là nhà thuốc chuyên khảo cứu các môn thuốc nam đủ hết các thứ thuốc vì các thứ dầu, đã nổi tiếng khắp cõi Đông-pháp.

Thể lệ rất hay,

Hoa hồng rất hậu,

Ngài nào sẵn lòng chiếu cố đến thuốc Nội-hóa để chấn hưng cho nghề thuốc nam thì cứ gởi thơ cho nhà thuốc NAM-THIÊN-ĐƯỜNG 137, rue Maréchal-Foch Nam-Định mà lấy chương trình và Catalogue.

NGU-TINH

Nhân-Tạo-Huyết

của lương-y YECSIOUNINE

Chuyên-trị:

TINH-THẦN LAO-TỔN

KHÍ-HUYẾT GIẢM-SUY

Có tính chất đặc biệt là sát được trùng độc ẩn núp trong máu, nhất là trùng lậu, giang mai nhập cốt. Và trẻ con sài ghẻ.

Thuốc nầy đã được nổi tiếng là một món thuốc Bổ-Huyết Sát-Trùng rất hay. Và đã phân chất tại phòng Thí-nghiệm Đông-dương tại HANOI ngày 15 AVRIL 1932.

Mua thuốc xin hỏi tại TỔNG-ĐẠI-THỤ của nhà thuốc NĂM-SAO:

SINH-HUY

44 — Maréchal Foch — 44

VINH

Là nhà bán thuốc SỐT RÉT, NGẢ NƯỚC, nhãn « NĂM SAO » rất thần hiệu.

Mỗi gói 0$15

BAC-NINH

Bệnh quỷ đá có thuốc tiên!!

Nếu ai mắc LẬU, hay TIM-LA, ay LẬU nhập CỐT nghĩa là khắc rồi [illegible] trong người [illegible] vì các vi-trùng GONOCOQUE nó ăn vào trong xương, trong máu, [illegible] như vậy, bệnh nầy rất nguy hiểm và chuyền nhiễm, nếu để cho lâu [illegible] huyết bạch, bằng huyết v. v. [illegible] TIM-LA nhập CỐT, [illegible] vi-trùng SPIROCHETE DE SCHANDINE [illegible] BACILLE DE DUCREY [illegible] HIỆU HOANG-VAN-AP, số [illegible] Bac-ninh (Tonkin) [illegible] thuốc LẬU, 1p00, TIM-LA 2p00, thuốc CHANCRE-MOU cả uống và bôi 2p00, ĐẠI-LÝ LÊ-NAM-HƯNG Commerçant Rue [illegible] PHAN-THIẾT, PHUHÀ 57 Rue des Médicaments (Phố Hàng-Bồ) à HANOI HỒ-VĂN-CHIỀU [illegible] QUẢNG-NGÃI, [illegible] Longxuyên, Annam [illegible] Lê-ngọc-Thanh, [illegible] Cochinchine [illegible]

[illegible] muốn làm đại-lý xin viết thơ về bản-hiệu

NHÀ MÁY DỆT AN-THÀNH

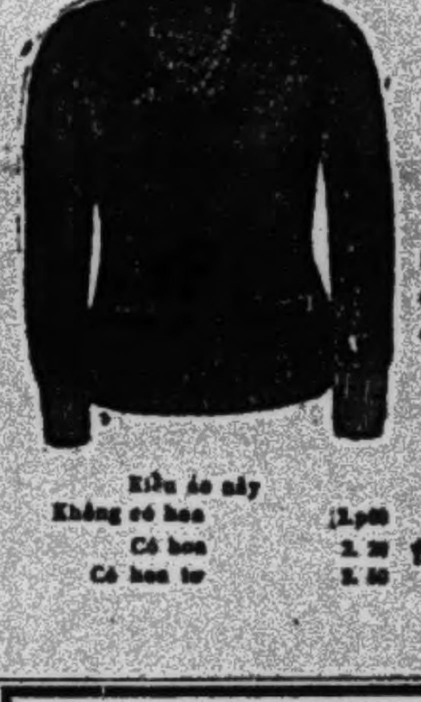

Nhà máy dệt áo Pull-Over AN-THÀNH năm nay mới chế ra các kiểu Hoa (Bông) rất khéo.

Giám mong Đồng-bào sẽ vì công nghệ nước nhà mà chấn hưng cho, thời bản hiệu rất lấy làm cảm ơn vô cùng.

An-Thành

COULEURS:

Tùy ý các ngài lựa chọn Couleurs: Rose, Beige, Grise, Marron, Chocolat, Grise Claire, Người nhớn và con nít cũng cũng một couleur ấy cả.

Cả áo và quần của con nít

4	tuổi	2p.[illegible]	1	bộ
6	—	2.[illegible]	[illegible]	bộ
8	—	2.[illegible]	1	bộ

Kiểu áo nầy	
Không có hoa	2.p00
Có hoa	2.20
Có hoa to	2.50

Các ngài mua buôn (sỉ) có giá riêng rất hạ

Ý riêng bản hiệu thì đẹp nhứt là mùi Grise và Beige

An-Thành 37 phố hàng Đào Hanoi

Có CATALOGUE biếu các ngài ở xa

Ở NGOẠI-QUỐC MỚI VỀ

MŨ FEUTRE *Tchécoslovaquie*

Kiểu hợp thời, mùi rất nhã; hàng cực tốt, giá thực rẻ. Mới nhập-cảng xứ ta lần đầu. Mua mau kẻo hết. Giá 5$00 và 6$00 một cái. Mùi beige và gris foncé.

PULL'OVER *Lyon*

Áo lót mùa rét, có tiếng ở Pháp, nhiều kiểu vẽ rất đẹp (dessin jacquard), có hàng toàn mùi như gris clair, beige, blanc ivoire. Có cả fermeture éclair. Giá hạ hơn mọi năm. Giá từ 3$50 đến 12$00.

Còn nhiều thứ hàng như cravate, col, noeud, béret, casquette, vân vân, và mũ feutre nhiều hạng giá từ 3$20 đến 18$00. Xin hỏi

SINH-HUY

44 Rue Maréchal Foch VINH

Nhớ Mua BALLON marque SINH-HUY VINH

SÁCH THUỐC VIỆT-NAM

do nhà nghiên-cứu khoa thuốc Việt-Nam xuất bản

trong nói rõ phép làm thuốc của ta, chia làm hai phần:

1°) Phần chữa bệnh, nói về phép xem bệnh, xem mạch, căn nguyên các bệnh, phép trị các bệnh, có cả bài thuốc.

2°) Phần tính các vị thuốc, có cả thuốc Nam và thuốc Bắc, chua thêm chữ hán, nói rõ cách phân biệt thực giả, tốt xấu, hình chất, khí vị, phép bào chế v. v. Cả bộ 12 quyển, giá 2$00; cước gửi 0$40; cộng 2$40.

Đã in xong đủ cả rồi. Thơ và mandat gởi cho

NGUYỄN-XUÂN-DƯƠNG

TONKIN — [illegible] — NAMĐỊNH

Imprimerie TIẾNG-DÂN — HUẾ

Directeur Gérant: HUỲNH-THÚC-KHÁNG